Nr 214.

Godkänd av första kammaren den 24 maj 1927.
Godkänd av andra kammaren den 25 maj 1927.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av vissa framställningar rörande elfte huvudtiteln, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

(Bankoutskottets utlåtande nr 36 samt memorial nr 39.)

Till Konungen.

Riksdagen får härmed anmäla sina beslut i anledning av nedannämnda framställningar rörande elfte huvudtiteln.

Innan riksdagen ingår på de framställningar, som i denna skrivelse avses, har riksdagen ansett sig böra fästa uppmärksamheten på ett förhållande, som synes vara av vikt för behandlingen av vissa pensionsärenden.

Med hänsyn till behovet av en ingående utredning rörande de omständigheter, som i de särskilda fallen äro av beskaffenhet att påverka frågor om beviljande av pension eller därmed jämförligt understöd, måste det — såsom ock upprepade gånger tidigare av riksdagens vederbörande utskott framhållits — anses vara önskvärt, att framställningar om dylik förmån i den utsträckning, som lämpligen kan ske, efter föregången prövning av vederbörande myndigheter föreläggas riksdagen genom proposition av Eders Kungl. Maj:t. Det har visat sig, att i åtskilliga fall, där framställning om pension tidigare och nu underställts riksdagen genom motion, omständigheterna varit sådana, att frågan enligt riksdagens mening lämpligen bort

i första hand bringas inför Eders Kungl. Maj:ts prövning. I varje fall synes det vara uppenbart, att statsmyndigheter ävensom statliga befattningshavare, vilka i sådan egenskap hava att taga ställning till begäran om pension eller understöd, därom böra i vederbörlig ordning hos Eders Kungl. Maj:t eller vederbörande myndighet göra den framställning, som de anse påkallad. Enligt vad som framgår av handlingar, vilka varit för riksdagens vederbörande utskott tillgängliga, har ett dylikt förfaringssätt icke alltid iakttagits. Sålunda har det upprepade gånger förekommit, att chef för eller befattningshavare vid ett under central myndighet hörande lokalorgan, i stället för att till den centrala myndigheten ingå med hemställan om åtgärd för pension eller understöd åt underlydande befattningshavare, hänvänt sig till riksdagsman på orten med begäran om frågans framläggande motionsvis. Det har även i ett särskilt fall, som på grund av motion kommit under nyssnämnda utskotts prövning, inträffat att, sedan ansökning hos centralt ämbetsverk gjorts i fråga om viss ersättning av statsmedel och ämbetsverket funnit sig på anförda skäl förhindrat att vidtaga åtgärd för beredande av sådan ersättning, verket låtit underrätta vederbörande sökande, att, därest genom motion i riksdagen förslag skulle framkomma i ersättningsfrågan, ämbetsverket skulle sakna anledning att ej ställa sig välvilligt till ett dylikt förslag. Ett förfaringssätt av den art, som här angivits, synes riksdagen vara mindre lämpligt.

Med vad nu anförts har riksdagen velat framhålla angelägenheten av att ärenden, om vilka här är fråga, före riksdagsbehandlingen underkastas den noggranna beredning, som ur flera synpunkter måste anses vara önskvärd.

Riksdagen övergår härefter till behandling av de i skrivelsen avsedda framställningarna.

A. Civila pensionsväsendet.

1:o.

I en till riksdagen den 4 februari 1927 avlåten proposition nr 90 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels medgiva, att f. d. barnmorskan i Nedertorneå kommun *Matilda Kajander, född Lugnet,* må från och med den 1 januari 1927 under sin återstående livstid från statens pensionsanstalt erhålla en årlig pension till sådant belopp, att densamma jämte till henne utgående pension från nämnda kommun motsvarar vad hon skulle hava ägt i pension uppbära från anstalten, därest hon under år 1920 erhållit distriktsbarnmorsketjänst och därvid befriats från erläggande av engångsavgift till anstalten;

dels besluta, att å pensionen från pensionsanstalten icke må utgå annan tilläggsförmån än dyrtidstillägg;

dels ock medgiva, att dyrtidstillägg må beräknas å sammanlagda pensionsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöper på den från pensionsanstalten utgående delen av nämnda pensionsbelopp.

Med hänsyn till de i detta ärende åberopade särskilda omständigheterna har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

2:o.

I en till riksdagen avlåten, den 18 februari 1927 dagtecknad proposition nr 125 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, under punkten 7:o[1] föreslagit riksdagen medgiva, att den omständigheten, att lektorn vid tekniska fackskolan för maskinindustri i Eskilstuna Klas Olav Napoleon Troëng avlidit innan kungörelsen den 18 juni 1926 (nr 350) angående ändrat namn av statens pensionsanstalt för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. samt angående reglemente för statens pensionsanstalt trätt i kraft, icke må utgöra hinder för hans änka *Signe Hedvig Gustava Troëng, född Andersson,* samt makarnas barn att från och med den 1 juli 1926 komma i åtnjutande av familjepension enligt bestämmelserna i nämnda reglemente.

Av utredningen i ärendet framgår, att lektor Troëngs efterlevande, därest han avlidit först den 1 juli 1926, otvivelaktigt skulle hava varit berättigade till familjepension från statens pensionsanstalt. På grund härav och då i förevarande fall, trots bristen på tydliga föreskrifter, pensionsavgifter blivit erlagda, finner riksdagen billigheten kräva, att pension beredes Troëngs änka och barn i enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

3:o.

I en till riksdagen avlåten, den 24 februari 1927 dagtecknad proposition nr 155 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förra lärarinnan vid högre elementarskolan i Lund för flickor *Selma Kristina (Tina) Elisabet Björck* må, utan hinder därav att hon icke uppfyller alla för erhållande av tilläggspension enligt kungörelsen den 31 december 1917 (nr 965) angående tilläggpension åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna stadgade villkor,

[1] I fråga om övriga punkter av propositionen nr 125, se beträffande punkterna 1, 3, 5—6, 8 och 10 riksdagens skrivelse nr 214, punkterna 80, 82, 84—85, 87 och 89 samt beträffande punkterna 2, 4 och 9 riksdagens skrivelse nr 216, punkterna 41—43.

kunna för tid efter utgången av år 1926 komma i åtnjutande av tilläggspension, beräknad enligt grunder, som angivas i berörda kungörelse samt i kungörelsen den 18 november 1921 (nr 702) angående ändring i vissa delar av förstnämnda kungörelse.

Riksdagen vill erinra, att riksdagen under de senaste åren i åtskilliga fall beviljat tilläggspensioner åt förutvarande lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter, att utgå efter enahanda grunder som de här föreslagna. Med hänsyn härtill får riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

4:o.

I en till riksdagen avlåten, den 24 februari 1927 dagtecknad proposition nr 181 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att den omständigheten, att *Kurt Fredrik Nyström* före den 1 juli 1926 uppnått 21 års ålder, icke må utgöra hinder för honom att från och med nämnda dag, så länge han är varaktigt oförmögen till arbete, från statens pensionsanstalt åtnjuta den pension, som eljest skulle hava tillkommit honom enligt § 32 i det för pensionsanstalten gällande reglementet.

I likhet med departementschefen anser riksdagen, att i detta ärende föreligga sådana alldeles särskilda omständigheter, att ett bifall till det framlagda förslaget icke synes behöva medföra konsekvenser av mera betänklig art. På grund härav och då riksdagen med hänsyn till nyssnämnda omständigheter finner billigheten bjuda, att fortsatt understöd beredes Kurt Fredrik Nyström, har riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

B. Militära pensionsväsendet.

5:o.

I en den 28 januari 1927 till riksdagen avlåten proposition nr 62 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, under punkten 1:o föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. underofficeren av 3:e graden vid flottan *Magnus Hugo Lindgren* må från och med den 13 maj 1926 under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 900 kronor för år räknat, att åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 336) med grunder för pensionsförbättring åt officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare vid armén och marinen och utgå från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid marinen.

Eders Kungl. Maj:ts förslag, som står i överensstämmelse med av riksdagen tidigare i liknande fall tillämpade grunder, har icke givit riksdagen anledning till erinran, varför riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

6:o.

I punkt 2:o av samma proposition har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. underofficeren av 3:e graden vid flottan *Erik Nikolaus Peterson* må från och med den 1 juli 1926 under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 900 kronor för år räknat, att åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 336) med grunder för pensionsförbättring åt officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare vid armén och marinen och utgå från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid marinen.

Under hänvisning till av riksdagen tidigare i ett flertal liknande fall meddelade beslut får riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot förevarande förslag, anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning av riksdagen bifallits.

7:o.

Eders Kungl. Maj:t har i en till riksdagen avlåten, den 28 januari 1927 dagtecknad proposition nr 63, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att envar av verkmästarna å månadslönarstat vid flottans varv i Karlskrona *Adolf Wilhelm Olsson, Axel Wilhelm Lundin, John Christian Rehnström, Olof Hansson* och *Karl Gustav Edvard Grönlund* må från och med månaden näst efter den, varunder — efter uppnådda 55 levnadsår — avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid uppbära årlig pensionsförbättring med 1,155 kronor 60 öre, att utgå från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid marinen, och i samma ordning som fyllnadspension.

Riksdagen vill erinra, att riksdagen tidigare i åtskilliga fall beviljat verkmästare å månadslönarstat vid flottans varv i Karlskrona pensionsförbättring efter samma grunder, som i propositionen föreslås. Under sådana förhållanden har riksdagen funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

8:o.

I en den 22 februari 1927 till riksdagen avlåten proposition nr 129 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen med-

giva, att verkmästaren å månadslönarstat vid flottans varv i Stockholm *Karl Gustaf Henrik Sjöberg* må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid uppbära årlig pensionsförbättring med 1,155 kronor 60 öre, att utgå från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid marinen, och i samma ordning som fyllnadspension.

Vid granskning av Eders Kungl. Maj:ts förslag, vilket står i överensstämmelse med tidigare beslut av riksdagen i likartade fall, har riksdagen icke funnit anledning till erinran mot detsamma, varför riksdagen anmäler, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition av riksdagen bifallits.

9:o.

I en till riksdagen avlåten, den 24 februari 1927 dagtecknad proposition nr 178 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, i punkten 1:o föreslagit riksdagen medgiva, att till *Einar Axel David Holmgren* må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1927 från beväringsmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Riksdagen vill erinra, att riksdagen tidigare i åtskilliga fall meddelat dispens från de i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, stadgade preskriptionsbestämmelserna. Såsom föredragande departementschefen framhållit, har efter den år 1920 vidtagna utsträckningen av preskriptionstiden från 2 till 3 år dylik dispens i regel förekommit endast i sådana den äldre preskriptionsbestämmelsen underkastade fall, i vilka ersättningsanspråket likväl gjorts gällande inom den tid, som sedermera stadgats, eller 3 år. Emellertid hava i vissa fall särskilda omständigheter ansetts böra föranleda till dispens, oaktat även sistnämnda tidsgräns överskridits. Så har varit fallet, då förhållandena synts giva vid handen, att särskild undersökning enligt 11 § i berörda förordning bort äga rum men av vederbörande militärbefäl underlåtits. I det fall, varom nu är fråga, synes anledning hava förelegat till dylik undersökning. Med hänsyn härtill och på grund av vad i övrigt i ärendet åberopats har riksdagen ansett sig böra biträda Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen anmäler sålunda, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning vunnit riksdagens bifall.

10:o.

Under punkten 2:o av samma proposition nr 178 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till *Erik Albin Olsson* må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1927 från beväringsmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Av skäl, som under nästföregående punkt angivits i fråga om där behandlat ärende, har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

11:o.

Eders Kungl. Maj:t föreslår i punkten 3:o av förevarande proposition riksdagen medgiva, att till *Herman Gottfrid Nilsson* må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1927 från beväringsmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Under hänvisning till vad riksdagen yttrat under punkten 9:o här ovan får riksdagen, som icke haft anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

12:o.

Uti punkten 4:o av berörda proposition nr 178 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till *Carl Gustaf Eriksson* må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1927 från beväringsmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Ehuru i detta fall icke synas kunna anföras omständigheter av samma art som de under närmast föregående tre punkter åberopade, har riksdagen likväl, med hänsyn till föreliggande ömmande omständigheter, funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

13:o.

I en inom riksdagen väckt motion (II:3) har hemställts, »att riksdagen ville medgiva, att kaptenen i kustartilleriets reserv *A. K. J. Saloman* må efter uppnådda 55 års ålder under sin återstående livstid åtnjuta en årlig pension av trehundra (300) kronor att utgå av anslaget till marinens reservpersonal».

Enligt riksdagens mening föreligga onekligen vissa billighetsskäl för tillerkännande av pension till Saloman. Utredningen i ärendet torde nämligen giva vid handen, att om han kvarstått vid armén i stället för att såsom fallet blev, då Vaxholms artillerikår överflyttades till kustartilleriet, överföras till marinen, han skulle under i övrigt lika förhållanden hava varit berättigad att efter uppnådd 55 års ålder av statsmedel erhålla en årlig pension av 300 kronor. Av den i ärendet förebragta utredningen lärer vidare framgå, att beviljande av pension i detta fall icke torde medföra några ytterligare konsekvenser. Såväl chefen för kustartilleriet som marinförvaltningen hava också tidigare förordat avlåtande av proposition till riksdagen i nyss angivet syfte, varjämte statskontoret funnit sig böra tillstyrka en dylik åtgärd. Då även riksdagen anser sådana särskilda omständigheter i detta fall vara förhanden, att pension synes böra beredas Saloman, har riksdagen funnit sig böra biträda det i motionen framställda förslaget och anmäler förty, att riksdagen med bifall till förevarande motion medgivit, att kaptenen i kustartilleriets reserv August Karl Julius Saloman må efter uppnådd 55 års ålder under sin återstående livstid åtnjuta en årlig pension av 300 kronor, att utgå av anslaget till marinens reservpersonal.

14:o.

I en inom riksdagen väckt motion (II:13) har hemställts, »att riksdagen måtte bevilja fanjunkaren i kungl. Göta livgardes reserv *Axel Leonard Svensson* en årlig pension att utgå i enlighet med bestämmelserna i § 16, mom. 3 av kungl. förordningen nr 413 den 15 november 1912 jämte å sagda pension utgående tillägg och pensionsförbättring jämte dyrtidstillägg i enlighet med vad för sådan pensionstagare finnes stadgat.»

Förordningen den 15 november 1912 (nr 413) angående arméns reserver av befäl och civilmilitär personal avser, bland andra, underofficerare, som vid eller efter avgång från beställning på stat utan rätt till fyllnadspension på ansökan vunnit inträde i regementes reserv. Enligt förordningen är sådan underofficer skyldig bland annat att fullgöra en repetitionsövning minst vart tredje år intill utgången av det kalenderår, då han uppnått 40 års ålder. Till underofficer som fullgjort stadgad tjänstgöring utgår efter uppnådd 55 års ålder pension med 200 kronor årligen, med skyldighet för vederbörande att kvarstå i reserven intill fyllda 65 år.

Av utredningen framgår, att Svensson skulle varit berättigad till pension med nyssnämnda belopp jämte därå belöpande tilläggsförmåner, därest han under år 1910 fullgjort en repetitionsövning. Då, såvitt av handlingarna synes framgå, Svensson ej erhållit inkallelse till denna övning och med hänsyn tagen jämväl till Svenssons omkring 28-åriga anställningstid i statens tjänst har riksdagen ansett sig böra besluta ett medgivande i den riktning, som av statskontoret i avgivet utlåtande i ärendet ifrågasatts.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att den omständigheten att fanjunkaren i Göta livgardes reserv Axel Leonard Svensson icke i allo fullgjort den militära tjänstgöring, som enligt förordningen den 15 november 1912 (nr 413) angående arméns reserver av befäl och civilmilitär personal erfordras för erhållande av pension såsom underofficer i reserven, icke må utgöra hinder för honom att komma i åtnjutande av den pension, vartill han enligt bestämmelserna i nämnda förordning eljest må finnas berättigad.

15:o.

I en till riksdagen avlåten, den 21 januari 1927 dagtecknad proposition nr 51 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre båtsmannen vid Bohus 2:a kompani *Fredrik Andersson Tält* må tilldelas pension, såsom om han tjänat kronan 20 år från 20 års ålder, att utgå från och med maj månad 1926.

Med hänsyn till förut av riksdagen i liknande fall fattade beslut har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

16:o.

I en inom riksdagen väckt motion (II : 50) har hemställts, »att riksdagen må av billighetsskäl tillerkänna förre soldaten *Anders Johan Almén* ett årligt understöd av 300 kronor.»

Att tillerkänna Almén i hans egenskap av f. d. soldat understöd av statsmedel lärer icke böra ifrågakomma. Däremot har riksdagen, med hänsyn till Alméns tjänstetid och övriga i ärendet åberopade omständigheter, funnit sig böra medgiva, att Almén må förklaras berättigad till underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, oaktat han icke tjänat kronan under den tid, som är föreskriven för en dylik förmån. Underhållet har bestämts att utgå från och med den 1 juli 1927.

På grund av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att förre soldaten vid Hälsinge regemente Anders Johan Almén må från och med den 1 juli 1927 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid.

17:o.

I en inom riksdagen väckt motion (II: 96) har hemställts, »att riksdagen må medgiva, att förre soldaten vid Jönköpings regemente *Johan August Lundberg* må från och med den 1 juli 1927 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid.»

Med hänsyn till vad i ärendet förekommit och under hänvisning till vad riksdagen anfört under nästföregående punkt har riksdagen funnit sig böra medgiva, att Lundberg i enlighet med vad i motionen föreslagits må berättigas till underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa såsom om han tjänat kronan under den tid, som för en dylik förmån är föreskriven.

Riksdagen anmäler alltså, att riksdagen, med bifall till förevarande motion, medgivit, att förre soldaten vid Jönköpings regemente Johan August Lundberg må från och med den 1 juli 1927 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid.

18:o.

I en inom riksdagen väckt motion (II: 236) har hemställts »att riksdagen må besluta, att förre soldaten vid Fernebo kompani av Kungl. Hälsinge regemente nr 101 *Johan August Nord* må erhålla understöd från Vadstena krigsmanshuskassa.»

Med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst angående Nords tjänstetid och i övrigt får riksdagen, under hänvisning jämväl till vad riksdagen anfört under de två närmast föregående punkterna, anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att förre soldaten vid Hälsinge regemente Johan August Nord må från och med den 1 juli 1927 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid.

19:o.

I en inom riksdagen väckt motion (II: 239) har hemställts, »att riksdagen må medgiva, att f. d. soldaten vid Barne kompani av Kungl. Västgöta regemente nr 49 *Johan Hjert* må från och med den 1 juli 1927 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder, som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid.»

Av skäl, som under nästföregående punkt angivits, har riksdagen bifallit det i föreliggande motion framställda förslaget.

Riksdagen anmäler förty, att riksdagen, med bifall till förevarande motion, medgivit, att förre soldaten vid Västgöta regemente Johan Hjert må från och med den 1 juli 1927 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid.

C. Allmänna indragningsstaten.

I. Ang. justitiedepartementet.

20:o.

I en till riksdagen avlåten, den 3 december 1926 dagtecknad proposition nr 12 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre vaktkonstapeln *Jonas Arvid Schwan* må från och med den 1 december 1926 under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — en pension från allmänna indragningsstaten av 1,000 kronor för år.

Även riksdagen anser, i likhet med departementschefen, att omständigheterna i detta fall äro synnerligen behjärtansvärda, och har därför under åberopande av vad departementschefen i saken anfört funnit sig böra biträda förslaget om en tilläggspension åt Schwan. Beträffande beloppet av densamma har riksdagen icke haft anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

21:o.

I en till riksdagen avlåten, den 17 december 1926 dagtecknad proposition nr 13 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förra skrivbiträdet hos Göta hovrätt *Ida Josefina Eugenia Ekelund* må från och med månaden näst efter den, då hon entledigas från sin anställning som skrivbiträde å Vadsbo norra domsagas kansli, dock tidigast från och med den 1 januari 1927, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

Vid behandling av tidigare väckt förslag angående pensionering av skrivbiträde å domsagokansli har riksdagens vederbörande utskott framhållit, att sådana skrivbiträden icke äro att hänföra till befattningshavare i statens tjänst utan avlönas av vederbörande domhavande, vilka bland annat för detta ändamål äga att uppbära vissa sportler, samt att på grund härav pensionering med statsmedel av dylika biträden av principiella skäl icke borde ifrågakomma. I nu förevarande fall har emellertid vederbörande befattningshavare under en lång följd av år före anställningen å domsagokansli tjänstgjort såsom skrivbiträde hos hovrätt. Såsom i statsrådsprotokollet

framhållits, har det tidigare förekommit, att skrivbiträden, som under en längre följd av år arbetat i hovrätterna under de förhållanden, vilka i fråga om renskrivningen till och med år 1909 varit där gällande, på sin ålderdom erhållit understöd av statsmedel i form av pension. På grund härav och då det föreslagna pensionsbeloppet avvägts med hänsyn endast till vederbörandes anställningstid hos hovrätten, har riksdagen icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen anmäler sålunda, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

22:o.

I en till riksdagen avlåten, den 11 februari 1927 dagtecknad proposition nr 106 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att filosofie doktorn *Konrad Hagman* må från och med den 1 juli 1927 å allmänna indragningsstaten under sin återstående livstid uppbära årligt understöd till belopp av tvåtusensexhundra kronor, därå dyrtidstillägg icke skall utgå.

Då, såsom statskontoret i avgivet utlåtande erinrar, Hagman icke synes hava innehaft någon anställning i statens tjänst, utan den av honom hos Eders Kungl. Maj:t gjorda ansökningen om årligt understöd av statsmedel uteslutande grundar sig på hans verksamhet såsom författare på den offentliga rättens område, lärer givetvis den föreliggande framställningen icke kunna bedömas efter vanliga regler för tilldelande av pension eller därmed jämförligt understöd. I propositionen hänvisas emellertid till ett par liknande fall, som tidigare förekommit och där riksdagen funnit sig böra bevilja årliga understöd från allmänna indragningsstaten. Även om enligt riksdagens mening det nu förevarande fallet knappast torde kunna jämställas med de i propositionen omförmälda, vill det dock synas som om beträffande Hagman förefunnes sådana särskilda omständigheter, att onekligen starka billighetsskäl tala för att bereda honom ett understöd av allmänna medel. Det torde nämligen icke kunna förnekas, att, såsom också utredningen i ärendet otvivelaktigt giver vid handen, Hagmans författarverksamhet i hög grad varit till gagn för det allmänna, icke minst för riksdagen och dess arbete. Under sådana förhållanden har riksdagen ansett, att staten på nyss angivet sätt bör skänka sitt erkännande för den allmännyttiga verksamhet, som Hagman under en lång följd av år utfört. Vidkommande storleken av det ifrågavarande understödet har riksdagen icke haft anledning till erinran mot vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit eller 2,600 kronor om året, att utgå från och med den 1 juli 1927 och anvisas å allmänna indragningsstaten. Såsom i propositionen föreslagits, torde något dyrtidstillägg icke böra utgå å understödsbeloppet.

Åberopande det anförda får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition av riksdagen bifallits.

II. Ang. försvarsdepartementet.

23:o.

I en den 21 januari 1927 dagtecknad proposition nr 50 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. löjtnanten vid Dalregementet *Carl Gunnar C:son Carr* må från och med den 16 januari 1926 under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 935 kronor för år räknat, att utgå från allmänna indragningsstaten och åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 336) med grunder för pensionsförbättring åt officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare vid armén och marinen.

Med hänsyn till vad i ärendet förekommit anser även riksdagen, att pensionsförbättring till angivet belopp bör beredas Carr, och har riksdagen förty bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

24:o.

I en till riksdagen avlåten, den 28 januari 1927 dagtecknad proposition nr 71 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. löjtnanten vid Västernorrlands regemente, kaptenen i armén *Carl Gustaf Engblom* må från och med dagen näst efter den, då hans förordnande såsom rullföringsbefälhavare upphör, under sin återstående livstid uppbära tilläggspension från allmänna indragningsstaten till sådant belopp, att tilläggspensionen jämte honom författningsenligt tillkommande pensionsförmåner uppgår till 4,104 kronor för år räknat.

I likhet med statskontoret, som avgivit utlåtande i ärendet, finner riksdagen det innebära betänkligheter att bereda en befattningshavare högre ålderspension än som svarar mot den lönegrad, efter vilken hans avlöning utgått. På grund härav har riksdagen ur principiell synpunkt måst ställa sig synnerligen tveksam mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag. Ett bifall till detsamma skulle enligt riksdagens mening kunna medföra konsekvenser av icke önskvärd art. Härtill kommer, att någon närmare utredning icke förebragts angående Engbloms nuvarande hälsotillstånd och möjligheterna för honom att fortfarande tills vidare tjänstgöra såsom rullföringsbefälhavare. Riksdagen vill framhålla att, därest det skulle visa sig att Engblom skulle ännu någon tid kunna uppehålla nämnda befattning och alltså efter avskedstagandet kunna, utöver sin tjänstetid på stat, räkna tjänstår såsom rullföringsbefälhavare, frågan om tilläggs-

pension åt honom givetvis skulle, med hänsyn jämväl till vad som anförts angående sannolika anledningen till utbrottet av hans sjukdom, komma i ett i viss mån annat läge. I sakens nuvarande läge har riksdagen ansett sig icke kunna bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag.

På grund av det anförda får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition icke av riksdagen bifallits.

25:o.

I en till riksdagen avlåten, den 18 februari 1927 dagtecknad proposition nr 128 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre timlönaren vid flottans varv i Stockholm *Oskar Gottfrid Johansson* må från och med den 1 februari 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 624 kronor.

Ehuru riksdagen med hänsyn till Johanssons korta tjänstetid hyst någon tvekan att bevilja pension åt honom, har riksdagen likväl, då riksdagen tidigare lämnat liknande medgivande, icke velat motsätta sig Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen anmäler förty, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition vunnit riksdagens bifall.

26:o.

I en till riksdagen den 18 februari 1927 avlåten proposition nr 135 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—25:o hemställt.

Innan departementschefen ingår på behandling av de olika framställningar, som i berörda proposition avses och över vilka var för sig statskontoret under år 1926 avgivit särskilda utlåtanden, har departementschefen lämnat en redogörelse för vissa allmänna synpunkter beträffande pensionering av arbetare och med dem jämförliga anställningshavare inom statsförvaltningen, som av statskontoret angivits i ett av ämbetsverket den 23 december 1926 avgivet förnyat utlåtande över samtliga ifrågavarande framställningar.

I anslutning till vad i sistberörda utlåtande anförts har statskontoret hemställt, att vissa av ämbetsverket i dess tidigare utlåtanden över ifrågavarande framställningar föreslagna pensionsbelopp måtte omräknas i enlighet med i skrivelsen angivna grunder, d. v. s. i allmänhet — där ej särskilda skäl föranledde till undantag — efter de grunder, som gällde beträffande förtidspension åt viss övertalig personal vid försvarsväsendet.

Departementschefen har för sin del biträtt vad statskontoret i de särskilda fallen hemställt.

Riksdagen vill erinra att — på sätt jämväl framgår av statskontorets berörda utlåtande den 23 december 1926 — pensioner åt anställningshavare utav de kategorier, vilka avses i förevarande proposition, hittills i allmänhet plägat beviljas efter en mera fri prövning av omständigheterna i varje särskilt fall. Härvid hava visserligen, utan direkt anknytning till för likartade befattningshavarkategorier gällande författningsbestämmelser, så småningom kommit att tillämpas normer, enligt vilka pensionsbeloppen för olika grupper av anställningshavare inom vissa gränser avvägts med hänsyn huvudsakligen till tjänstårens antal. I en del fall hava under de senaste åren pensionsbeloppen avpassats i överensstämmelse med grunder, som författningsenligt gälla för vissa motsvarande befattningshavargrupper i statstjänst, t. ex. de i kungörelsen den 24 augusti 1920 (nr 645) intagna föreskrifterna angående pensionering av vid marinen anställda daglönare.

Statskontoret har nu på anförda skäl ansett, att beträffande ålderspensionering av ifrågavarande anställningshavare borde såsom regel tillämpas de grunder, vilka enligt kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) gälla i fråga om förtidspension åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen.

Med avseende å den ståndpunkt, som sålunda av statskontoret intagits och vilken av departementschefen synes hava godkänts, vill riksdagen erinra, att frågan om generella bestämmelser rörande pensionering av till arbetarpersonal hänförliga anställningshavare vid såväl försvarsväsendet som allmänna civilförvaltningen för närvarande är föremål för utredning inom finansdepartementet och att framställning till riksdagen i detta ämne sålunda lärer vara att förvänta inom en nära framtid. Vid sådant förhållande och då de i nyssnämnda kungörelse den 15 januari 1926 innefattade grunderna torde få anses avvägda med hänsyn till de särskilda omständigheter, som föranlett entledigande av den i kungörelsen avsedda personalen, har riksdagen ansett det vara mindre lämpligt att såsom regel taga berörda grunder till utgångspunkt vid bestämmande av pensioner till här ifrågavarande befattningshavare. Intill dess en genom författningsbestämmelser reglerad pensionering på detta område kommit till stånd, synes det vara riktigast att vid pensionsbeloppens bestämmande fortfarande tillämpa en mera fri prövning av omständigheterna i varje särskilt fall, detta så mycket mera som de av statskontoret föreslagna nya beräkningsgrunderna stundom synas leda till ojämnheter i förhållande till pensionsbestämmelser, vilka enligt författning gälla för vissa befattningshavargrupper, exempelvis för marinens daglönare.

Emellertid har en inom riksdagens vederbörande utskott verkställd utredning visat, att flertalet av de pensionsbelopp, som i enlighet med statskontorets förslag ifrågasatts för de i förevarande proposition avsedda anställningshavarna, endast i ringa mån avvika från vad som enligt hittills

i allmänhet tillämpad praxis kunde anses böra beviljas. På grund härav har riksdagen även med de utgångspunkter, från vilka riksdagen enligt vad nyss antytts bedömt de föreliggande frågorna, i det övervägande antalet fall anslutit sig till vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit. I vissa fall åter, där de tillämpade beräkningsgrunderna lett till resultat, som enligt riksdagens mening alltför mycket skilja sig från tidigare praxis, har riksdagen funnit sig böra vidtaga jämkning i Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen vill slutligen anmärka, att vad här uttalats jämväl äger tillämpning å de i Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 153 innefattade framställningarna, rörande vilka riksdagen längre fram i denna skrivelse yttrar sig.

Riksdagen övergår härefter till behandling av de särskilda, i nu förevarande proposition intagna framställningarna.

I punkten 1:o av berörda proposition nr 135 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att andre verkmästaren vid Åkers krutbruk *Karl August (Andersson) Malmsten* må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 2,544 kronor.

Det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna pensionsbeloppet har synts riksdagen vara väl högt i förhållande till vad tidigare i liknande fall plägat beviljas. Med utgångspunkt från Malmstens avlöning och med iakttagande av att han icke erlagt pensionsavgifter samt endast kan räkna omkring 32 tjänstår har riksdagen funnit sig böra bevilja ett pensionsbelopp av 2,200 kronor eller, efter jämkning till närmaste med 12 helt delbara tal, 2,196 kronor årligen.

På grund av det anförda anmäler riksdagen, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit, att andre verkmästaren vid Åkers krutbruk Karl August (Andersson) Malmsten må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 2,196 kronor.

27:o.

Uti punkten 2:o av förevarande proposition har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre andre maskinisten vid arméns intendenturförråd i Boden *Olof Albert Wangström* må från och med den 1 oktober 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,620 kronor.

Med hänsyn till Wangströms tjänstetid och arten av hans anställning har det utav Eders Kungl. Maj:t föreslagna pensionsbeloppet synts riksdagen alltför högt. Det av statskontoret i dess första utlåtande i ärendet ifrågasatta beloppet av 1,008 kronor har riksdagen däremot i betraktande av föreliggande omständigheter funnit väl avvägt.

På grund härav får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit, att förre andre maskinisten vid arméns intendenturförråd i Boden Olof Albert Wangström må från och med den 1 oktober 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,008 kronor.

28:o.

Eders Kungl. Maj:t föreslår i punkten 3:o av samma proposition riksdagen medgiva, att förre skomakarmästaren vid Kronobergs regemente *Peter Magnus Svensson Sandström* må från och med den 1 februari 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,224 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts här avsedda förslag har ej givit riksdagen anledning till erinran, i följd varav riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

29:o.

Under punkten 4:o har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre skräddarmästaren vid Kronobergs regementes intendenturverkstäder *Johannes Käll* må från och med den 1 april 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,260 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

30:o.

I punkten 5:o har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att slöjdförmannen vid Upplands infanteriregementes intendenturverkstäder *Per Erik Sand* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension till så stort belopp, att densamma, tillika med vad av honom åtnjutes från Vadstena krigsmanshuskassa, kommer att uppgå till sammanlagt 1,260 kronor årligen.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

31:o.

Under punkten 6:o har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre fodermarsken vid Utnäslöts remontdepå *Johan Emrik Nordström* i stället för honom tillkommande avskedsersättning må från och med den 1 oktober 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,260 kronor, att åtnjutas enligt föreskrifterna i kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10).

Med hänsyn till de särskilda omständigheter, som i ärendet blivit åberopade, har riksdagen ansett sig böra medgiva, att Nordström beredes pension i stället för avskedsersättning. Vidkommande storleken av pensionen har riksdagen emellertid funnit sig icke kunna besluta, att densamma skulle bestämmas till samma belopp, som skulle hava tillkommit Nordström, därest han uppfyllt de författningsenliga villkoren för erhållande av förtidspension. Riksdagen har i stället såsom skäligt belopp beviljat 1,056 kronor årligen.

På grund av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit, att förre fodermarsken vid Utnäslöts remontdepå Johan Emrik Nordström i stället för honom tillkommande avskedsersättning må från och med den 1 oktober 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,056 kronor, att åtnjutas enligt föreskrifterna i kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10).

32:o.

I punkten 7:o har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre arbetaren vid Åkers krutbruk *Johan Robert Rylén* må från och med den 1 april 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,152 kronor.

Riksdagen har med hänsyn till Ryléns långa tjänstetid icke funnit anledning till erinran mot vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit och får sålunda anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

33:o.

Eders Kungl. Maj:t har i punkten 8:o föreslagit riksdagen medgiva, att förre arbetaren vid Åkers krutbruk *Nils Julius Öberg* må från och med den 1 mars 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,152 kronor.

Då Öbergs tjänstetid uppgår till endast omkring 31 år, har riksdagen ansett sig ej böra medgiva, att honom skulle beredas pension till så högt belopp som det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna. I närmare anslutning till hittills tillämpad praxis har riksdagen bestämt pensionsbeloppet till 996 kronor årligen.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit, att förre arbetaren vid Åkers krutbruk Nils Julius Öberg må från och med den 1 mars 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 996 kronor.

34:o.

Eders Kungl. Maj:t har uti punkten 9:o föreslagit riksdagen medgiva, att förre arbetaren vid Åkers krutbruk *Gustaf Oskar Eriksson* må från och med den 1 maj 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,152 kronor.

Åberopande vad under nästföregående punkt anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit, att förre arbetaren vid Åkers krutbruk Gustaf Oskar Eriksson må från och med den 1 maj 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 996 kronor.

35:o.

I punkten 10:o föreslår Eders Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att arbetaren vid Bodens tygstation *Carl Magnus Markström* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,152 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag har ej föranlett erinran från riksdagens sida, varför riksdagen anmäler, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning vunnit riksdagens bifall.

36:o.

Under punkten 11:o föreslår Eders Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att arbetaren vid Bodens tygstation *Johan Erik Johansson* må från och med månaden näst efter den, varunder han entligas från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,152 kronor.

Under hänvisning till vad riksdagen under punkten 33:o här ovan anfört har riksdagen bestämt pensionsbeloppet i det nu avsedda fallet till 996 kronor; och får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit, att arbetaren vid Bodens tygstation Johan Erik Johansson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 996 kronor.

37:o.

Uti punkten 12:o föreslår Eders Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att sadelmakaren vid Norrlands artilleriregementes tyganstalt *Gottfrid Fritiof Wilhelm Bastian* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående

livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,056 kronor.

Med hänsyn till Bastians tjänstetid har riksdagen ansett det föreslagna pensionsbeloppet böra reduceras till 900 kronor. På grund härav får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit, att sadelmakaren vid Norrlands artilleriregementes tyganstalt Gottfrid Fritiof Wilhelm Bastian må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

38:o.

Eders Kungl. Maj:t har i punkten 13:o av förevarande proposition föreslagit riksdagen medgiva, att förre vaktaren vid Råbelövs kruthus *Per Andersson* må från och med den 1 november 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 480 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

39:o.

Under punkten 14:o har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre vaktaren vid Ridö krutdepå *Johan Axel Norlin* må från och med den 1 juli 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

40:o.

I punkten 15:o av merberörda proposition nr 135 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre arbetaren vid Borghamns kalkstensbrott *Frithiof Edvard Andersson* må från och med den 1 januari 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 732 kronor.

Riksdagen, som icke velat motsätta sig Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, har bifallit Eders Kungl. Maj:ts föreliggande framställning.

41:o.

Eders Kungl. Maj:t har uti punkten 16:o föreslagit riksdagen medgiva, att förre städaren vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori *Axel Andersson* må från och med den 1 maj 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 852 kronor.

Riksdagen har medgivit, att förre städaren vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori Axel Andersson må från och med den 1 maj 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 852 kronor.

42:o.

I punkten 17:o föreslår Eders Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förre skrädderiarbetaren vid Gotlands artillerikårs intendenturverkstäder *Karl August Blad* må från och med den 1 januari 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,152 kronor.

Då riksdagen med hänsyn till Blads tjänstetid icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får riksdagen anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

43:o.

Under punkten 18:o har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att arbetaren vid arméns intendenturförråd i Stockholm *Erik Wilhelm Åkerlund* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid intendenturförrådet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,152 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

44:o.

Eders Kungl. Maj:t föreslår uti punkten 19:o riksdagen medgiva, att arbetaren vid Bohusläns regementes intendenturverkstäder *Olof Alfred Andersson* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,152 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

45:o.

I punkten 20:o föreslås, att riksdagen må medgiva, att förre daglönaren vid flottans varv i Karlskrona *Johan Gottfrid Petersson Åhlfeldt* må från och med den 1 januari 1927 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 696 kronor.

Med hänsyn till de i förevarande fall åberopade särskilda omständigheterna har riksdagen funnit det vara billigt, att någon pension av allmänna medel beredes Åhlfeldt. Vad angår storleken av denna pension

har riksdagen i betraktande av Åhlfeldts sammanlagda, omkring 26-åriga anställningstid i kronans tjänst ansett sig böra medgiva någon höjning i det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppet. Riksdagen har bestämt ett pensionsbelopp av 816 kronor.

På grund av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit, att förre daglönaren vid flottans varv i Karlskrona Johan Gottfrid Petersson Åhlfeldt må från och med den 1 januari 1927 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 816 kronor.

46:o.

I punkten 21:o har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förra arbeterskan vid ammunitionsfabriken *Amanda Thunblad, född Karlsson,* må från och med den 1 januari 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till sådant belopp, att pensionen jämte den livränta, som tillkommer henne från riksförsäkringsanstalten, uppgår till 876 kronor för år, med rätt för henne att å nämnda belopp åtnjuta dyrtidstillägg enligt vad rörande sådant tillägg åt pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst är eller kan varda stadgat.

Då Thunblad drabbats av olycksfall i arbete, synes det vara billigt, att hon tillerkännes pension till belopp, som jämte henne tillkommande livränta uppgår till vad skäligen bort beviljas henne, därest hon kvarstått i tjänst intill uppnådd pensionsålder och då kunnat räkna tillräckligt antal tjänstår för erhållande av hel pension. Mot vad Eders Kungl. Maj:t i sådant syfte föreslagit har riksdagen icke annat att erinra än att tillräcklig anledning ej synes föreligga att i detta fall medgiva högre sammanlagd förmån än vad som hittills plägat beviljas kvinnliga daglönare med 30 tjänstår eller 852 kronor.

På grund av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit, att förra arbeterskan vid ammunitionsfabriken Amanda Thunblad, född Karlsson, må från och med den 1 januari 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till sådant belopp, att pensionen jämte den livränta, som tillkommer henne från riksförsäkringsanstalten, uppgår till 852 kronor för år, med rätt för henne att å nämnda belopp åtnjuta dyrtidstillägg enligt vad rörande sådant tillägg åt pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst är eller kan varda stadgat.

47:o.

Eders Kungl. Maj:t har i punkten 22:o föreslagit riksdagen medgiva, att portvakten vid Stockholms tygstation, änkan *Ida Maria Holmqvist, född Pettersson,* må från och med månaden näst efter den, varunder hon ent-

ledigas från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag har ej givit riksdagen anledning till erinran, varför riksdagen anmäler, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts föreliggande framställning.

48:o.

I punkten 23:o föreslår Eders Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förra kokerskan vid Norrlands artilleriregemente *Anna Juliana Nilsson* må från och med den 1 januari 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 648 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att invända mot vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit, får anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

49:o.

Under punkten 24:o föreslås, att riksdagen må medgiva, att förra sömmerskan vid Västerbottens regementes intendenturverkstäder *Johanna Eugenia Karlman, född Holmström,* må från och med den 1 oktober 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 816 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

50:o.

Uti punkten 25:o av förevarande proposition nr 135 har Eders Kungl. Maj:t slutligen föreslagit riksdagen medgiva, att sömmerskan vid Norrlands artilleriregementes intendenturverkstäder *Kristina Johansson* må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 804 kronor.

Då Eders Kungl. Maj:ts här avsedda förslag icke givit riksdagen anledning till anmärkning, får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning vunnit riksdagens bifall.

51:o.

I en till riksdagen avlåten, den 24 februari 1927 dagtecknad proposition nr 153 har Eders Kungl. Maj:t vidare, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, i punkten 1:o föreslagit riksdagen medgiva, att förmannen vid fälttelegrafkårens intendenturverkstäder skräddarmästaren *Hjalmar August Friström* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från

sin anställning vid kåren, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 480 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts föreliggande framställning har av riksdagen bifallits.

52:o.

I punkten 2:o av förevarande proposition har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förmannen vid Göta artilleriregementes tygverkstäders laboratorium *Johan Alfred Johansson Lundqvist* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,440 kronor.

Med hänsyn till Lundqvists ovanligt långa anställningstid av omkring 50 år har riksdagen icke haft något att erinra mot det föreslagna pensionsbeloppet. Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

53:o.

Eders Kungl. Maj:t har i punkten 3:o av förevarande proposition föreslagit riksdagen medgiva, att fortifikationsarbetaren vid Karlskrona fästnings fortifikationsförvaltning *Carl Oskar Olsson* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid fortifikationsförvaltningen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

Under åberopande av utredningen i ärendet får riksdagen anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

54:o.

Eders Kungl. Maj:t föreslår i punkten 4:o av samma proposition riksdagen medgiva, att förre fortifikationsarbetaren vid Karlskrona fästnings fortifikationsförvaltning *Jonas August Pettersson* må från och med den 1 januari 1927 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

I detta sammanhang har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion (II: 2), vari hemställts, »att riksdagen ville medgiva, att förre arbetsförmannen vid Karlskrona fästnings fortifikationsförvaltning Johan August Pettersson må från och med den 1 januari 1927 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till skäligt belopp».

Riksdagen, som funnit pension böra beviljas fortifikationsarbetaren Pettersson, har beträffande pensionsbeloppets storlek icke funnit något att anmärka mot Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning och i anledning av berörda motion, medgivit,

att förre fortifikationsarbetaren vid Karlskrona fästnings fortifikationsförvaltning Jonas August Pettersson må från och med den 1 januari 1927 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

55:o.

Uti punkten 5:o av propositionen nr 153 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att tygarbetaren vid Bodens tygstation *August Ärbar* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till så stort belopp, att densamma, jämte vad han åtnjuter i understöd från Vadstena krigsmanshuskassa, kommer att uppgå till 1,152 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning har av riksdagen bifallits.

56:o.

Eders Kungl. Maj:t har i punkten 6:o föreslagit riksdagen medgiva, att tygarbetaren vid Bodens tygstation *Karl Johan Harnesk* må från och med månaden näst efter den, varunder han enledigas från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,152 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

57:o.

Under punkten 7:o föreslås, att riksdagen må medgiva, att skrädderiarbetaren vid intendenturkompaniets å Karlsborg intendenturverkstäder *Johan Gustaf Blomberg* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid intendenturkompaniet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,068 kronor.

Då Eders Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt ej givit riksdagen anledning till invändning, får riksdagen anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

58:o.

Uti punkten 8:o har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att arbetaren vid Karlsborgs tygstation *Anton Paulus Gustafsson* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,260 kronor.

Vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit har icke föranlett invändning från riksdagens sida, varför riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

59:o.

Eders Kungl. Maj:t har under punkten 9:o av berörda proposition nr 153 föreslagit riksdagen medgiva, att envar av nedan angivna arbetare vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning vid gevärsfaktoriet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension med följande belopp, nämligen *Gottfrid Ax* 1,260 kronor, *Johan Valfrid Björnsson* 1,152 kronor, *Carl Arvid Carlsson* 1,152 kronor, *Carl August Dahlström* 1,152 kronor, *Frans Hjalmar Göransson* 1,152 kronor, *Alfred Johansson* 1,152 kronor, *Johan Arvid Jonsson* 1,152 kronor, *Johan August Larsson* 1,152 kronor, *Johan Axel Paulsson* 1,152 kronor, *Alfred Persson* 1,152 kronor, *Carl Gustaf Ramström* 1,152 kronor, *Claes Teodor Rosander* 1,152 kronor, *Adolf Vilhelm Axén* 1,128 kronor, *Johan Viktor Larsson* 1,128 kronor, *Anders Gustaf Eriksson* 1,128 kronor, *Göran Lindén* 1,128 kronor, *Carl Wilhelm Eriksson* 1,104 kronor, *Clas Albert Eriksson* 1,104 kronor, *Carl Johan Norstedt* 1,104 kronor, *Axel Edvard Ahlström* 972 kronor och *Carl Magnus Ericzon* 972 kronor.

Vad först beträffar Eders Kungl. Maj:ts förslag rörande pension åt arbetaren Gottfrid Ax, har bemälde anställningshavare, enligt riksdagens vederbörande utskott tillhandakommet meddelande, numera avlidit. I följd härav har Eders Kungl. Maj:ts framställning, i vad den angår Ax, icke föranlett någon riksdagens åtgärd.

Av skäl, som framgå av vad riksdagen under punkten 26:o i det föregående anfört, har riksdagen beträffande vissa av de här avsedda befattningshavarna ansett jämkning böra ske i de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna pensionsbeloppen. Riksdagen har sålunda bestämt pensionsbeloppet för en var av arbetarna Carlsson, Dahlström, Paulsson och Persson till 996 kronor samt för en var av arbetarna Axén, J. V. Larsson, A. G. Eriksson, Lindén, C. W. Eriksson, C. A. Eriksson, Norstedt, Ahlström och C. M. Ericzon till 900 kronor årligen.

Mot vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit beträffande övriga i punkten avsedda anställningshavare har riksdagen icke haft något att erinra.

Under åberopande av vad nu anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit, att envar av nedan angivna arbetare vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning vid gevärsfaktoriet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension med följande belopp, nämligen Johan Valfrid Björnsson 1,152 kronor, Frans Hjalmar Göransson 1,152 kronor,

Alfred Johansson 1,152 kronor, Johan Arvid Jonsson 1,152 kronor, Johan August Larsson 1,152 kronor, Carl Gustaf Ramström 1,152 kronor, Claes Teodor Rosander 1,152 kronor, Carl Arvid Carlsson 996 kronor, Carl August Dahlström 996 kronor, Johan Axel Paulsson 996 kronor, Alfred Persson 996 kronor, Adolf Wilhelm Axén 900 kronor, Johan Viktor Larsson 900 kronor, Anders Gustaf Eriksson 900 kronor, Göran Lindén 900 kronor, Carl Wilhelm Eriksson 900 kronor, Clas Albert Eriksson 900 kronor, Carl Johan Norstedt 900 kronor, Axel Edvard Ahlström 900 kronor och Carl Magnus Ericzon 900 kronor.

60:o.

Uti punkten 10:o har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att envar av arbetaren vid ammunitionsfabriken *Frans Gustaf Jansson* samt arbeterskorna därstädes *Adina Josefina Gustafsson* och *Nises Kerstin Jonsson* må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension, Jansson med 1,152 kronor samt en var av Gustafsson och Jonsson med 876 kronor.

Med hänsyn till vad riksdagen i vissa liknande fall beslutit har riksdagen ansett sig böra i någon mån reducera de under förevarande punkt ifrågasatta pensionsbeloppen; och har riksdagen medgivit ett belopp av 996 kronor för Jansson samt ett belopp av 852 kronor för vardera av Gustafsson och Jonsson.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit, att envar av arbetaren vid ammunitionsfabriken Frans Gustaf Jansson samt arbeterskorna därstädes Adina Josefina Gustafsson och Nises Kerstin Jonsson må från och med månaden efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension, Jansson med 996 kronor samt vardera av Gustafsson och Jonsson med 852 kronor.

61:o.

Under punkten 11:o av ifrågavarande proposition har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att sömmerskan vid Karlsborgs artillerikårs intendenturverkstäder, änkan *Johanna Amalia Lindberg, född Hall,* må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning vid kåren, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 852 kronor.

Enligt riksdagens vederbörande utskott tillhandakommet meddelande har bemälda Johanna Amalia Lindberg numera avlidit. I följd härav har Eders Kungl. Maj:ts föreliggande framställning icke föranlett någon riksdagens åtgärd.

62:o.

Eders Kungl. Maj:t föreslår under punkten 12:o, att riksdagen må medgiva, att t. f. verkmästaren av 2:a klass vid Åkers krutbruk *Johan Erik Eriksson* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid krutbruket, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 2,544 kronor.

I enlighet med vad riksdagen under punkten 26:o i det föregående anmält och under åberopande av vad där anförts angående pension åt andre verkmästaren K. A. Malmsten har riksdagen bestämt pensionsbeloppet för verkmästaren Eriksson till 2,196 kronor.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit, att t. f. verkmästaren av 2:a klass vid Åkers krutbruk Johan Erik Eriksson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid krutbruket, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 2,196 kronor.

63:o.

Uti punkten 13:o har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att verkstadsföreståndaren vid Södermanlands regementes skrädderiverkstad *Gustaf Magnus Andersson* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,224 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag har ej givit riksdagen anledning till erinran, varför riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

64:o.

Under punkten 14:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att timmermannen vid Karlskrona fästnings fortifikationsförvaltning *Sven August Petersson Liljekvist* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid fortifikationsförvaltningen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 852 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

65:o.

I punkten 15:o har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att skomakarmästaren vid Livregementets husarers intendenturverkstäder *Erik Teodor Granell* må från och med månaden näst efter den, varunder han

entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension till så stort belopp, att pensionen jämte vad av honom åtnjutes från Vadstena krigsmanshuskassa uppgår till sammanlagt 1,260 kronor.

Riksdagen, som ej funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

66:o.

Eders Kungl. Maj:t föreslår i punkten 16:o riksdagen medgiva, att skräddarmästaren vid Livregementets husarers intendenturverkstäder *Sven Karlson* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,260 kronor.

Riksdagen får anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning vunnit riksdagens bifall.

67:o.

Uti punkten 17:o har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre vaktmästaren vid kommendantskapet i Stockholm *Carl Johan Carlsson* må — utan rubbning av vad han såsom förutvarande postbetjänt åtnjuter i pension, pensionstillägg och förhöjningar — från och med den 1 januari 1927 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 744 kronor.

Då Carlsson under en tid av sammanlagt ej mindre än omkring 55 år varit anställd i statstjänst och därvid under omkring 20 år efter avgång ur postverkets tjänst uppehållit ifrågavarande vaktmästarbefattning, har riksdagen ansett sig böra medgiva, att en särskild pension beviljas honom utöver vad han äger uppbära på grund av sin anställning i postverket. Mot vad Eders Kungl. Maj:t i sådant avseende föreslagit har riksdagen icke haft något att invända.

På grund av det anförda anmäler riksdagen, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning av riksdagen bifallits.

68:o.

Under punkten 18:o av ifrågavarande proposition nr 153 har Eders Kungl. Maj:t slutligen föreslagit riksdagen medgiva, att förre sergeanten i Livgardets till häst reserv *Johan August Johannisson* må från och med den 1 juli 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till så stort belopp, att pensionen jämte vad av honom åtnjutes från Vadstena krigsmanshuskassa uppgår till sammanlagt 840 kronor.

I betraktande av de särskilda omständigheter, som i detta fall föreligga, har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts föreliggande framställning.

69:o.

I en inom riksdagen väckt motion (II:18) har hemställts, »att riksdagen måtte bevilja sadelmakaren vid Strömsholms hingstdepå och ridskolan vid Strömsholm *Per August Sundvall* under hans återstående livstid ett årligt understöd av 800 kronor att utgå från och med den 1 juli 1927.»

Med hänsyn till Sundvalls långvariga och väl vitsordade anställning i statens tjänst har riksdagen ansett sig böra medgiva, att underhåll av allmänna medel beredes honom på hans ålderdom. Beloppet av detta underhåll har, då Sundvall varit anställd vid hingstdepån å Strömsholm, synts lämpligen böra avvägas efter de grunder, som enligt beslut av 1925 års riksdag gälla beträffande pensionering av viss icke-ordinarie personal vid statens hingstdepåer och stuteri. Då Sundvall härvid ansetts kunna likställas med stallbetjänt och nattvakt, har underhållsbeloppet enligt berörda grunder bestämts till 900 kronor. Detta belopp har anvisats å allmänna indragningsstaten, att utgå från och med månaden näst efter den, vari Sundvall avgår från sin anställning.

Riksdagen vill i detta sammanhang framhålla, att, då det såsom här är fråga om en på arbete i statens tjänst grundad underhållsförmån, densamma lämpligen synts böra benämnas pension och ej årligt understöd.

På grund av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att sadelmakaren vid Strömsholms hingstdepå Per August Sundvall må från och med månaden näst efter den, vari han avgår från sin anställning, å allmänna indragningsstaten under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 900 kronor.

70:o.

I en inom riksdagen väckt motion (II:234) har föreslagits, »att riksdagen måtte medgiva, att förre grovarbetaren *Rickard Ferdinand Lans* må från och med den 1 januari 1927 under sin återstående livstid uppbära ett årligt understöd av 852 kronor.»

Då enligt riksdagens mening på grund av åberopade omständigheter viss hänsyn torde böra tagas jämväl till tid, varunder Lans varit sysselsatt vid entreprenadarbeten för statens räkning, har riksdagen ansett skäl föreligga för att i detta fall medgiva underhåll av statsmedel. Beloppet av denna förmån har emellertid synts riksdagen böra begränsas till 792 kronor årligen, att från och med den 1 januari 1927 utgå från allmänna indragningsstaten.

Under åberopande av det anförda och med hänvisning jämväl till vad under punkterna 78:o—79:o i det följande förekommer i fråga om där

avhandlade framställningar får riksdagen — som ansett att den medgivna förmånen i detta fall bör benämnas pension — anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att förre grovarbetaren Rickard Ferdinand Lans må från och med den 1 januari 1927 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

III. Ang. socialdepartementet.

71:o.

I en till riksdagen avlåten, den 4 februari 1927 dagtecknad proposition nr 91 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, i punkten 1:o föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. yrkesinspektören friherre *Axel Fredrik Johan August Funck* må, räknat från och med den 10 mars 1926, under sin återstående livstid uppbära, utöver honom författningsenligt tillerkänd pension, en tilläggspension å allmänna indragningsstaten till belopp av 1,128 kronor årligen.

Med hänsyn särskilt till de uttalanden, som i samband med ordnandet av yrkesinspektörernas pensionsförhållanden vid 1913 års riksdag gjordes angående förhöjning under viss förutsättning av pensionsförmånen för yrkesinspektör, som från och med den nuvarande yrkesinspektionens tillkomst varit i inspektionens tjänst, har riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts föreliggande framställning. Riksdagen vill därvid framhålla, att på grund av de utav föredragande departementschefen lämnade upplysningarna angående den ställning i pensionshänseende, som intages av redan avgångna och av ännu i tjänst varande yrkesinspektörer, vilka utnämnts från och med yrkesinspektionens uppförande på ordinarie stat, beslutet icke lärer kunna medföra några ur ekonomisk synpunkt besvärliga konsekvenser.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning vunnit riksdagens bifall.

72:o.

I punkten 2:o av förevarande proposition nr 91 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att generaldirektören och chefen för riksförsäkringsanstalten *John Gustaf May* må från och med dagen näst efter den, han efter uppnådd pensionsålder avgår från sin tjänst, under sin återstående livstid uppbära, utöver honom författningsenligt tillkommande pension, en tilläggspension å allmänna indragningsstaten till sådant belopp, att densamma jämte den författningsenligt utgående pensionen uppgår till 8,496 kronor årligen.

Med hänsyn till de omständigheter, som åberopats i ärendet, har riksdagen ansett skäl föreligga för beredande åt generaldirektören May av hel pension vid avgång ur tjänsten. Det förslag, som i sådant avseende framlagts av Eders Kungl. Maj:t, har riksdagen funnit sig böra biträda.

Riksdagen får sålunda anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning av riksdagen bifallits.

73:o.

Beträffande Eders Kungl. Maj:ts i punkterna 3:o och 4:o av förevarande proposition gjorda framställningar angående årligt understöd åt amanuensen N. V. V. Kronbergs minderåriga barn samt angående pension åt överläkaren J. K. Wickströms änka anmäler riksdagen beslut i annat sammanhang (skrivelse nr 216, punkterna 36:o och 37:o).

74:o.

I punkten 5:o av förevarande proposition föreslår Eders Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att till f. d. sköterskan vid Kristinehamns hospital *Lydia Ottilia Åsberg* må, räknat från och med den 26 april 1926, under hennes återstående livstid å allmänna indragningsstaten utgå en årlig pension av 1,056 kronor.

Med anledning av vad i ärendet förekommit finner riksdagen billigheten kräva, att pension i detta fall beviljas till belopp, motsvarande sjuttiofem procent av pensionsunderlaget eller, efter vederbörlig jämkning till med 12 helt delbart tal, 1,056 kronor årligen. Riksdagen har alltså bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

75:o.

Beträffande Eders Kungl. Maj:ts uti punkten 6:o av ifrågavarande proposition nr 91 framlagda förslag angående tilläggspension åt landshövdingen A. R. Hagens änka och minderårige son anmäler riksdagen beslut i skrivelse nr 216, punkten 38:o.

76:o.

I en till riksdagen avlåten, den 18 februari 1927 dagtecknad proposition nr 98 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva,

dels att polismannen *Johan Sjölin* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning såsom polisman, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pen-

sion av statsmedel å 800 kronor, under villkor att pension till lika stort belopp utgår från landsting, kommuner eller enskilda;

dels ock att å ifrågavarande pension må utgå dyrtidstillägg enligt de grunder, som äro eller kunna varda fastställda för pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl att dyrtidstillägget skall beräknas å det sammanlagda pensionsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast till vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöper å den från allmänna indragningsstaten utgående delen av pensionsbeloppet.

Enligt riksdagens vederbörande utskott tillhandakommet meddelande har bemälde Sjölin numera avlidit. I följd härav har Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition icke föranlett någon riksdagens åtgärd.

77:o.

I en till riksdagen den 22 februari 1927 avlåten proposition nr 147 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till f. d. länsnotarien *Edvard Oskar Ferdinand Forssgren* må från och med den 1 januari 1927 under hans återstående livstid från allmänna indragningsstaten utgå en årlig pension av 3,000 kronor.

Beträffande denna proposition jämte en i anledning av densamma inom riksdagen väckt motion har riksdagen i särskild skrivelse (nr 182) anmält sitt beslut.

IV. Ang. kommunikationsdepartementet.

78:o.

I en till riksdagen avlåten, den 18 februari 1927 dagtecknad proposition nr 118 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre järnvägsarbetaren *Johan Daniel Johansson* må från och med den 1 januari 1927 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 852 kronor.

Riksdagen, som ansett skäl föreligga för beredande av pension åt Johansson, har funnit sig böra biträda vad Eders Kungl. Maj:t i sådant hänseende föreslagit.

Riksdagen får sålunda anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition av riksdagen bifallits.

79:o.

Uti en i riksdagen väckt motion (II: 233) har hemställts, »att riksdagen måtte medgiva, att förre eldaren och banarbetaren *Anders Gustav Håkansson*

må från och med den 1 januari 1927 åtnjuta årligt understöd med 852 kronor.»

Enligt riksdagens mening föreligga i det här avsedda fallet liknande skäl för beredande av pension eller därmed jämförligt understöd som de, vilka åberopats uti det under nästföregående punkt behandlade ärendet. Håkansson har visserligen, såvitt handlingarna utvisa, icke innehaft statsanställning sedan år 1916, men då han nämnda år uppnått en ålder av 62 år, har riksdagen funnit sagda förhållande icke böra utgöra hinder för beviljande av underhåll. Vid bestämmande av underhållsbeloppet har riksdagen utgått från samma grunder, som kommit till användning i nyssnämnda fall. Med hänsyn till Håkanssons styrkta anställningstid har emellertid beloppet funnits böra begränsas till 792 kronor, vilket belopp anvisats från allmänna indragningsstaten att utgå från och med den 1 januari 1927.

På grund av det anförda och då riksdagen ansett underhållsförmånen i detta fall böra benämnas pension, får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att förre banarbetaren Anders Gustav Håkansson må från och med den 1 januari 1927 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

V. Ang. ecklesiastikdepartementet.

80:o.

I en till riksdagen avlåten, den 18 februari 1927 dagtecknad proposition nr 125 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, i punkten 1:o föreslagit riksdagen medgiva, att föreståndaren för arkivdepån i Visby, filosofie licentiaten *O. V. Wennersten* må från och med månaden näst efter den, vari avgång från befattningen äger rum, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av 1,404 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion (II: 176), däri hemställts, »att riksdagen måtte anvisa ett belopp av 1,404 kronor att utgå såsom årlig pension åt fil. lic. O. V. Wennersten från den dag, då han nedlägger sin befattning såsom föreståndare för arkivdepån i Visby.»

Även riksdagen har ansett skäl föreligga att åt Wennersten bereda pension vid hans avgång ur tjänst. I fråga om pensionsbeloppet överensstämmer Eders Kungl. Maj:ts förslag med vad i motionen yrkats; och har riksdagen för sin del icke haft anledning till erinran mot det sålunda begärda beloppet, 1,404 kronor årligen.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning och i anledning av berörda

motion, medgivit, att föreståndaren för arkivdepån i Visby, filosofie licentiaten O. V. Wennersten må från och med månaden näst efter den, vari avgång från befattningen äger rum, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av 1,404 kronor.

81:o.

Beträffande Eders Kungl. Maj:ts i punkten 2:o av samma proposition gjorda framställning rörande pension åt f. d. professorn E. J. G. Holms änka Fredrika Olivia Holm anmäler riksdagen beslut i skrivelse nr 216, punkten 41:o.

82:o.

Uti punkten 3:o av förevarande proposition nr 125 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att professorn vid universitetet i Lund *J. E. Lehmann* må från och med månaden näst efter den, under vilken han efter uppnådda 65 år erhåller avsked från sin professorsbefattning, å allmänna indragningsstaten åtnjuta sådan fyllnad i den honom enligt lagen angående civila tjänstinnehavares rätt till pension den 11 oktober 1907 tillkommande pension, att denna jämte fyllnadsbeloppet uppgår till 7,500 kronor.

Riksdagen delar den av samtliga de hörda myndigheterna och av föredragande departementschefen uttalade uppfattningen, att ett bifall till det föreliggande förslaget endast är att betrakta såsom ett konsekvent fullföljande av 1915 års riksdags beslut om tilläggspension åt Lehmann med sådant belopp, att sammanlagda pensionsförmånen skulle motsvara dåvarande högsta pension för universitetsprofessor. På grund härav får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning av riksdagen bifallits.

83:o.

Beträffande Eders Kungl. Maj:ts under punkten 4:o av ifrågavarande proposition nr 125 gjorda framställning om pension åt vaktmästaränkan Emma Gustava Petersson, född Hansson, anmäler riksdagen beslut i skrivelse nr 216, punkten 42:o.

84:o.

Uti punkten 5:o av propositionen nr 125 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vaktmästaren hos direktionen över Stockholms stads undervisningsverk *Carl Herman Ohrling* må från och med månaden näst efter den, under vilken han avgår från sin befattning, dock tidigast från

och med den 1 juli 1927, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,284 kronor.

Med hänsyn till den ställning, direktionen över Stockholms stads undervisningsverk intager i förhållande till staten, och då Ohrling under någon tid före sitt inträde i direktionens tjänst innehaft statsanställning, har riksdagen icke velat motsätta sig förslaget, att Ohrling skulle beredas pension av statsmedel. Vad angår pensionsbeloppet torde emellertid böra uppmärksammas, att å den ersättning, som tillkommit Ohrling från direktionen och vilken för senare år beräknats utgöra tillhopa 1,930 kronor för år, dyrtidstillägg icke utgått, medan däremot å den föreslagna pensionen skulle utgå dyrtidstillägg. Under sådana förhållanden skulle det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna pensionsbeloppet knappast komma att stå i rimligt förhållande till Ohrlings avlöning. Riksdagen har i stället ansett pensionen böra bestämmas till det av statskontoret i avgivet utlåtande förordade beloppet av 1,020 kronor. Härigenom skulle Ohrlings sammanlagda pensionsförmån, enligt nu gällande grunder för dyrtidstillägg, komma att uppgå till inemot 1,300 kronor för år.

På grund av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit, att vaktmästaren hos direktionen över Stockholms stads undervisningsverk Carl Herman Ohrling må från och med månaden näst efter den, under vilken han avgår från sin befattning, dock tidigast från och med den 1 juli 1927, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,020 kronor.

85:o.

Under punkten 6:o av förevarande proposition nr 125 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att envar av kokerskan vid institutet för blinda å Tomteboda *Klara Sofia Westin* och sömmerskan vid samma institut *Emma Charlotta Andersson* må från och med månaden näst efter den, under vilken hon avgår från sin anställning vid institutet, dock tidigast från och med den 1 juli 1927, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension, uppgående för Klara Sofia Westin till 732 kronor och för Emma Charlotta Andersson till 876 kronor.

I fråga om den av statskontoret uti avgivet utlåtande i förevarande fall använda beräkningsgrunden åberopar riksdagen vad under punkten 26:o i det föregående anförts rörande där avsedda motsvarande fall.

Vad angår Eders Kungl. Maj:ts här avhandlade framställning, har riksdagen icke funnit anledning till annan erinran mot densamma än att pensionsbeloppet för sömmerskan Andersson synts böra, i anslutning till vad som beslutits i vissa i denna skrivelse behandlade liknande fall, begränsas till 852 kronor.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit, att envar av kokerskan vid institutet för blinda å Tomteboda Klara Sofia Westin och sömmerskan vid samma institut Emma Charlotta Andersson må från och med månaden näst efter den, under vilken hon avgår från sin anställning vid institutet, dock tidigast från och med den 1 juli 1927, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension, uppgående för Klara Sofia Westin till 732 kronor och för Emma Charlotta Andersson till 852 kronor.

86:o.

Beträffande Eders Kungl. Maj:ts uti punkten 7:o av förevarande proposition gjorda framställning angående familjepension åt lektorn K. O. N. Troëngs änka och barn har riksdagen redan under punkten 2:o i det föregående anmält sitt beslut.

87:o.

Under punkten 8:o av propositionen nr 125 föreslår Eders Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att en var av överläraren vid tekniska skolan i Stockholm *Carl Axel Eugen Kjellin* samt lärarinnorna vid samma skola *Anna Ulrika Wall, född Westfeldt,* och *Hilda Gabriella Josefina Waldenström* må från och med månaden näst efter den, varunder vederbörande befattningshavare entledigas från sin tjänst vid skolan, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension, Kjellin med 1,980 kronor, Anna Ulrika Wall med 804 kronor och Hilda Gabriella Josefina Waldenström med 1,584 kronor.

Med hänsyn till riksdagens tidigare beslut i fråga om pensionering av personal vid tekniska skolan i Stockholm har riksdagen ansett sig böra medgiva, att pension beviljas jämväl nu ifrågavarande befattningshavare. Vad angår lärarinnan Anna Ulrika Wall har riksdagen visserligen härvidlag hyst stor tvekan, enär hennes tjänstgöring endast omfattat 5 timmar i veckan, men i betraktande av att hon under 29 år innehaft fast anställning vid skolan har riksdagen icke velat motsätta sig, att en mindre pension beredes henne.

Vad angår storleken av ifrågavarande pensioner innebär Eders Kungl. Maj:ts förslag beviljandet av pensionsbelopp, som enligt riksdagens förmenande knappast kunna anses stå i riktigt förhållande till vederbörandes avlöningsförmåner, särskilt om hänsyn tages till det förhållandet, att pensionsavgifter ej erlagts. Vad nu anförts gäller särskilt i fråga om lärarinnan Wall, som enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle komma att uppbära pension jämte därå belöpande dyrtidstillägg till belopp ungefär motsvarande den av henne åtnjutna avlöningen jämte därå utgående dyrtidstillägg. I fråga om lärarinnan Waldenström lärer vidare böra beaktas, att hon — som vid

sidan av ifrågavarande tjänst bestritt övningslärarinnebefattning vid enskild läroanstalt — enligt Eders Kungl. Maj:ts under punkten 12 av elfte huvudtiteln i årets statsverksproposition framlagda, av riksdagen numera godkända förslag rörande ändrade grunder för tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter skulle bliva berättigad till tilläggspension, uppgående till ett belopp av något över 300 kronor årligen, frånsett tilläggsförmåner.

Med anledning av vad sålunda anförts har riksdagen ansett reduktion böra äga rum beträffande samtliga de i förevarande punkt föreslagna pensionsbeloppen; och har riksdagen funnit sig böra medgiva följande belopp, nämligen 1,848 kronor för Kjellin, 444 kronor för Wall och 1,020 kronor för Waldenström.

På grund av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit, att en var av överläraren vid tekniska skolan i Stockholm Carl Axel Eugen Kjellin samt lärarinnorna vid samma skola Anna Ulrika Wall, född Westfeldt, och Hilda Gabriella Josefina Waldenström må från och med månaden näst efter den, varunder vederbörande befattningshavare entledigas från sin tjänst vid skolan, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension, Kjellin med 1,848 kronor, Anna Ulrika Wall med 444 kronor och Hilda Gabriella Josefina Waldenström med 1,020 kronor.

88:o.

I fråga om Eders Kungl. Maj:ts under punkten 9:o av samma proposition gjorda framställning om pension åt överläraren vid tekniska skolan i Stockholm G. E. Malmquists änka anmäler riksdagen beslut i skrivelse nr 216, punkten 43:o.

89:o.

Under punkten 10:o av berörda proposition nr 125 föreslår Eders Kungl. Maj:t riksdagen medgiva,

dels att förre läraren vid slöjd- och tekniska skolan i Vänersborg *Adam Bergman* må, räknat från och med den 1 januari 1926, å allmänna indragningsstaten under sin återstående livstid åtnjuta ett årligt understöd av 720 kronor,

dels ock att å ifrågavarande understöd må utgå dyrtidstillägg enligt de grunder, som äro eller kunna varda fastställda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl, att av det beräknade dyrtidstilllägget å det sammanlagda understödsbelopp, som må utgå av statsmedel samt från Älvsborgs läns landsting och Vänersborgs stad, skall av statsmedel bestridas allenast vad som belöper å den från allmänna indragningsstaten utgående delen av understödsbeloppet.

Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning har vunnit riksdagens bifall.

VI. Ang. jordbruksdepartementet.

90:o.

I en till riksdagen avlåten, den 4 februari 1927 dagtecknad proposition nr 83 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, uti punkten 1:o föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. domänintendenten i Uppsala län friherre *Erik Gustaf Leijonhufvud* må från och med den 1 januari 1927 under sin återstående livstid uppbära en årlig pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 2,448 kronor.

Under erinran, att riksdagen tidigare i ett flertal fall åt domänintendenter beviljat pensioner till oreglerade belopp, motsvarande den nu föreslagna nyreglerade pensionen, får riksdagen, som icke haft anledning till anmärkning mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

91:o.

Under punkten 2:o av nyssnämnda proposition har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att extra assistenten vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet *Karl Wilhelm Svensson* må från och månaden näst efter den, varunder han lämnar nämnda sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,716 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning har vunnit riksdagens bifall.

92:o.

Beträffande Eders Kungl. Maj:ts under punkterna 3:o—5:o av ifrågavarande proposition nr 83 gjorda framställningar angående pension åt snickaren N. A. Nilssons änka, angående pension åt stallbetjänterna J. A. Holms och J. E. Bergströms änkor samt angående understöd åt extra skriv- och vaktmästarbiträdet A. Rohdins änka och minderåriga barn anmäler riksdagen beslut i skrivelse nr 216, punkterna 46:o—48:o.

93:o.

Uti punkten 6:o av förevarande proposition har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att städerskan vid rikets allmänna kartverk, änkan *Eugenia Eriksson, född Svensdotter*, må från och med månaden näst efter den, varunder hon frånträder sin anställning därstädes, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 600 kronor.

Riksdagen medgiver, att pension beviljas städerskan Eriksson. Beträffande pensionens storlek kunde visserligen ifrågasättas någon minskning i det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppet med hänsyn till den av Eriksson

uppburna änkepensionen, vilken med pensionstillägg och dyrtidstillägg enligt nu gällande grunder torde uppgå till i runt tal 400 kronor årligen. I betraktande av den avlöning, som änkan Eriksson under senare år åtnjutit, har riksdagen emellertid icke velat motsätta sig bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får sålunda anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning av riksdagen bifallits.

94:o.

Beträffande Eders Kungl. Maj:ts i punkten 7:o av samma proposition gjorda hemställan angående pension åt tjänstemannen vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt K. S. Haldins änka och minderåriga barn anmäler riksdagen beslut i skrivelse nr 216, punkten 49:o.

VII. Ang. handelsdepartementet.

95:o.

I en till riksdagen avlåten, den 4 februari 1927 dagtecknad proposition nr 75 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva,

dels att ombudsmannen vid sjömanshuset i Hudiksvall *Olof Carlsson* må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från befattningen äger rum, å allmänna indragningsstaten under sin återstående livstid åtnjuta årligt understöd med sexhundranittiosex kronor,

dels ock att å ifrågavarande understöd må utgå dyrtidstillägg enligt de grunder, som äro eller kunna varda fastställda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl, att, därest till Carlsson årligt understöd utbetalas jämväl från Hudiksvalls sjömanshuskassa, dyrtidstilllägget skall beräknas å det sammanlagda understödsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast med vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöper på den från allmänna indragningsstaten utgående delen av understödsbeloppet.

Med hänsyn till vad riksdagen tidigare i liknande fall beslutit och då frågan rörande omorganisation av sjömanshusen ännu icke nått en lösning, har riksdagen ansett sig böra medgiva, att understöd beviljas här ifrågavarande befattningshavare. Riksdagen har i detta avseende anslutit sig till Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 75 av riksdagen bifallits.

Stockholm den 25 maj 1927.

Med undersåtlig vördnad.